

## ODPORÚČANIE RADY

z 9. júla 2013,

ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2013 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na roky 2012 – 2016

(2013/C 217/10)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej Únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii<sup>(1)</sup>, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh<sup>(2)</sup>, a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Komisie o spustení novej stratégie pre zamestnanosť a rast nazwanej Európa 2020 založenej na posilnenej koordinácii hospodárskych politík, ktorá sa zameriava na kľúčové oblasti, v súvislosti s ktorými je potrebné vykonať opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.

(2) Rada 13. júla 2010 prijala odporúčanie o hlavných usmerneniach pre hospodárske politiky členských štátov a Únie (2010 až 2014) a 21. októbra 2010 Rada prijala rozhodnutie týkajúce sa usmernení pre politiky zamestnanosti členských štátov<sup>(3)</sup>, ktoré spolu tvoria „integrované usmernenia“. Členské štáty boli vyzvané, aby tieto integrované usmernenia zohľadnili vo svojej vnútroštátnej hospodárskej politike a politike zamestnanosti.

<sup>(1)</sup> Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

<sup>(2)</sup> Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

<sup>(3)</sup> Platnosť predĺžená na rok 2013 rozhodnutím Rady 2013/208/EÚ z 22. apríla 2013 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 118, 30.4.2013, s. 21).

(3) Hlavy štátov alebo predsedovia vlád členských štátov sa 29. júna 2012 dohodli na Pakte pre rast a zamestnanosť, ktorý poskytol ucelený rámec opatrení na vnútroštátnej úrovni, na úrovni EÚ aj na úrovni eurozóny, a to s využitím všetkých dostupných stimulov, nástrojov a politík. Rozhodli o opatrení, ktoré treba prijať na úrovni členských štátov, a predovšetkým vyjadrili plné odhodlanie dosiahnuť ciele stratégie Európa 2020 a vykonať odporúčania pre jednotlivé krajiny.

(4) Rada 10. júla 2012 prijala odporúčanie<sup>(4)</sup> k národnému programu reforiem Maďarska na rok 2012 a predložila stanovisko k konvergenčnému programu Maďarska na roky 2012 – 2015.

(5) Komisia 28. novembra 2012 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra koordinácie hospodárskej politiky na rok 2013. Komisia takisto 28. novembra 2012 na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 prijala správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Maďarsko za jeden z členských štátov, v súvislosti s ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.

(6) Európsky parlament je náležite zapojený do európskeho semestra v súlade s nariadením (ES) č. 1466/97 a 7. februára 2013 prijal uznesenie o zamestnanosti a sociálnych aspektoch v ročnom prieskume rastu 2013 a uznesenie o príspevku k ročnému prieskumu rastu 2013.

(7) Európska rada schválila 14. marca 2013 priority na zabezpečenie finančnej stability, fiškálnej konsolidácie, ako aj opatrenia na posilnenie rastu. Zdôraznila potrebu presadzovania diferencovanej fiškálnej konsolidácie, ktorá bude podporovať rast, obnovenia bežných úverových podmienok pre hospodárstvo, podporovania rastu a konkurencieschopnosti, riešenia nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy, ako aj potrebu modernizácie verejnej správy.

(8) Komisia 10. apríla 2013 uverejnila výsledky hĺbkového preskúmania pre Maďarsko podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Z analýzy Komisie vyplýva záver, že v Maďarsku existujú makroekonomické nerovnováhy, ktoré si zaslúžia monitorovanie a vyžadujú rozhodné politické opatrenie. Najmä prebiehajúce úpravy vysoko negatívnych čistých medzinárodných investícií, ktoré do veľkej miery stimuluje znižovanie zadlženia súkromného sektora v kontexte vysokého verejného dlhu a slabého podnikateľského prostredia, si aj naďalej zasluhujú veľkú pozornosť s cieľom znížiť dôležité riziká nepriaznivých účinkov na fungovanie hospodárstva.

<sup>(4)</sup> Ú. v. EÚ C 219, 24.7.2012, s. 40.

- (9) Maďarsko 22. apríla 2013 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2013 a 24. apríla 2013 svoj konvergenčný program pre obdobie rokov 2012 – 2016. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.
- (10) Vychádzajúc z posúdenia konvergenčného programu podľa nariadenia (ES) č. 1466/97 Rada zastáva názor, že makroekonomický scenár, na ktorom sú založené rozpočtové prognózy programu, je mierne optimistický. Prognózy rastu vypracované maďarskými orgánmi vo výške 1,9 % na rok 2013 a 0,7 % na rok 2014 sú v porovnaní s prognózou útvarov Komisie z jari 2013 vyššie približne o polovicu percentuálneho bodu. Cieľom rozpočtovej stratégie naznačenej v konvergenčnom programe je zaistiť udržateľnú nápravu nadmerného deficitu do roku 2012 stanovenú Radou v súlade s odporúčaním Rady na základe postupu pri nadmernom deficite z 13. marca 2012 a ďalšie dodržiavanie strednodobého cieľa. Maďarsko vyvinulo v roku 2012 významné fiškálne úsilie a s výsledným rozpočtovým deficitom vo výške 1,9 % HDP nadmerne úspešne odstránilo cieľový deficit vo výške 2,5 % HDP odporúčaný Radou, a to čiastočne z dôvodu dodatočných jednorazových príjmov vo výške 0,2 % HDP nad rámec tých, ktoré boli oznámené už v čase odporúčania Rady. Nápravné opatrenia na rok 2012 a nasledujúce roky, najmä opatrenia oznámené na jeseň 2012, sa však zameriavali hlavne na stranu príjmov a predovšetkým na vybrané sektory, a preto je udržateľnosť konsolidačného úsilia otázná. Podľa prognózy útvarov Komisie z jari 2013 je na roky 2013 a 2014 potrebné ďalšie úsilie s cieľom odstrániť nadmerný deficit udržateľným spôsobom. Po zverejnení prognózy útvarov Komisie z jari 2013 vláda prijala nový nápravný balík opatrení zameraný na stranu výdavkov a na základe aktualizovaného posúdenia Komisie sa predpokladá, že deficit zostane pod úrovňou prahovej hodnoty 3 % HDP vďaka novým opatreniam v rokoch 2013 a 2014.

V konvergenčnom programe sa strednodobý cieľ zmenil zo štrukturálneho salda  $-1,5\%$  na  $-1,7\%$  HDP. Nový strednodobý rozpočtový cieľ je v súlade s požiadavkami Paktu stability a rastu. Maďarsko zaznamenalo v roku 2012 štrukturálne saldo vo výške  $-0,7\%$  HDP, a to výrazne nad jeho revidovaným strednodobým cieľom a v prognóze útvarov Komisie z jari 2013 sa predpokladá, že štrukturálne saldo zostane počas obdobia prognózy v súlade so strednodobým cieľom, v roku 2013 bude vo výške  $-1,1\%$  a v roku 2014 vo výške  $1,8\%$ . Na základe opatrení prijatých po zverejnení prognózy útvarov Komisie z jari 2013 by štrukturálne saldo mohlo zostať nad úrovňou strednodobého cieľa aj v roku 2014. Tempo rastu verejných výdavkov v rokoch 2013 a 2014 bez diskrečných príjmových opatrení bude zhruba v súlade s referenčným strednodobým tempom rastu potenciálneho HDP, očakáva sa však jeho výrazné

prekročenie v rokoch 2015 a 2016. Referenčná hodnota pre výdavky podľa Paktu stability a rastu sa teda v uvedených dvoch rokoch nesplní. Podľa plánov vlády sa pomer verejného dlhu k HDP bude v priebehu programového obdobia naďalej znižovať zo  $79,2\%$  v roku 2012 na  $77,2\%$  v roku 2014 a ďalej na  $73,4\%$  v roku 2016, a to zostane nad úrovňou referenčnej hodnoty  $60\%$  HDP. Na rozdiel od toho sa v prognóze útvarov Komisie z jari 2013 po zohľadnení rizík konsolidačných plánov v roku 2014 očakáva iba okrajové zníženie na  $78,9\%$  HDP, ktoré by malo byť približne o  $0,5$  percentuálneho bodu nižšie vďaka novým nápravným opatreniam. Maďarsko bude od roku 2013 v prechodnom období vzhľadom na dodržiavanie kritéria pre dlh a podľa prognózy útvarov Komisie z jari 2013 dosahuje dostatočný pokrok smerom k dodržiavaniu kritéria pre dlh v rokoch 2013 a 2014.

- (11) Strednodobý rozpočtový rámec je stále iba indikatívny, takže obdobie fiškálneho plánovania sa zameriava len na aktuálny rozpočtový rok. Napriek najnovším zlepšeniam okrem toho povinné úlohy a analytické zdroje fiškálnej rady nie sú stále primerané bezprecedentnému právu veta a potrebe systematického následného posúdenia dodržiavania numerických fiškálnych pravidiel. Posilnenie strednodobého rozpočtového rámca a rozšírenie povinnej pôsobnosti fiškálnej rady by pomohlo zlepšiť odolnosť a dôveryhodnosť najnovšieho prepracovaného rámca fiškálneho riadenia.
- (12) Maďarský finančný sektor znižuje svoje zadlženie veľmi rýchlym tempom, čiastočne z dôvodu určitých politických opatrení, ktoré mali výrazný negatívny vplyv na ziskovosť bánk a prispievajú k prísnyim úverovým podmienkam. Riadenie zhoršujúcej sa kvality úverového portfólia predstavuje pre finančný sektor jeden z najväčších problémov súvisiaci so zvyšujúcim sa počtom problémových úverov. V posledných rokoch vláda prijala niekoľko opatrení na pomoc dlžníkom v cudzej mene v niektorých prípadoch bez konzultácie so zainteresovanými stranami v bankovom sektore. Tieto opatrenia však neboli vždy zamerané na ohrozených dlžníkov. Ak by sa v krátkom čase prijal súbor opatrení, mohlo by to viesť k zvýšeniu morálneho hazardu medzi dlžníkmi, ktorí by naďalej očakávali pomoc od vlády. Počas globálnej finančnej krízy sa ukázalo, do akej miery môže existujúci bankový systém donútiť vnútroštátne orgány, aby sa zaoberali zabezpečením finančnej stability. V prvom programe finančnej pomoci pre Maďarsko sa obhajovala potreba najmodernejšieho dohľadu, ako aj účinných núdzových právomocí pre orgány finančného dohľadu a zriadenie mechanizmu na riešenie krízy. Zatiaľ čo za posledné tri roky sa podstatne zvýšili právomoci maďarského orgánu pre finančný dohľad, zákonodarca tomuto orgánu neposkytol dostatočné právomoci na monitorovanie.

- (13) Maďarsko sa neriadilo odporúčaním z roku 2012 týkajúcim sa zriadenia nedeformujúceho a stabilného rámca v oblasti zdanenia podnikov a zvýšilo daňové zaťaženie vo vybraných podnikových sektoroch prostredníctvom zavedenia ďalšieho trvalého zvýšenia odvetvových daňových sadzieb. Zatiaľ čo nová daň pre malé podniky zavedená v rámci zákona o ochrane práce má priaznivú štruktúru, existencia niekoľkých rôznych daňových sadzieb v podnikových sektoroch bráni účinnému pridelovaniu zdrojov a ovplyvňuje investície a úverové podmienky. Zavedenie znížených príspevkov sociálneho zabezpečenia v rámci zákona o ochrane práce je krok správnym smerom s cieľom znížiť daňovo-odvodové zaťaženie práce. Daňovo-odvodové zaťaženie pre pracovníkov s najnižšími príjmami je však stále vysoké a bolo by žiaduce upraviť systém, aby sa viac zameralo na túto skupinu. Maďarsko takisto plánuje riešiť porušovanie daňovej disciplíny, a to prostredníctvom niekoľkých opatrení, ako je napríklad povinné spojenie všetkých registračných pokladní s daňovými orgánmi. Pokiaľ ide o zdanenie energie, prijaté opatrenia neposkytujú motivačné faktory na zníženie spotreby energie a majú rušivý vplyv.
- (14) Napriek nedávnym zlepšeniam súvisí nízka zamestnanosť s veľmi nízkou mierou účasti na trhu práce. Nezamestnanosť mladých sa zvýšila z 11 % v roku 2001 na 28,1 % v roku 2012. V režime verejných prác sa využíva množstvo rozpočtových zdrojov s cieľom zabezpečiť, aby dlhobo nezamestnaní mali namiesto sociálnych dávok príjmy z práce, pričom ešte treba potvrdiť dlhodobé prínosy tohto režimu pre zamestnateľnosť. Maďarsko posilnilo aktívne politiky trhu práce, niektoré znevýhodnené osoby by však k nim mali mať lepší prístup. Účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní je stále jedna z najnižších v Únii. Za posledných päť rokov zostala zamestnanosť žien približne na rovnakej nízkej úrovni. S cieľom povzbudiť ženy k účasti na trhu práce vláda zvýšila počet zariadení starostlivosti o deti a podporila flexibilné pracovné opatrenia. Sociálna situácia sa naďalej zhoršuje: 31 % obyvateľov je ohrozených rizikom chudoby alebo sociálneho vylúčenia a vysoký percentuálny podiel osôb čelí ťažkej hmotnej núdzi. Chudobou sú aj naďalej neúmerne postihnuté znevýhodnené územia a komunity, najmä Rómovia.
- (15) Za posledné tri roky sa podnikateľské prostredie v Maďarsku neustále zhoršovalo, a to z dôvodu súboru opatrení, ako aj obmedzení týkajúcich sa investorov a nestabilného regulačného rámca. Posledné obmedzenia, ktorými sú neúmerne postihnutí zahraniční investori, sa zameriavajú hlavne na sektor služieb vrátane maloobchodu. Jednoduchý štátny program zahŕňal 114 opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikov približne o 500 miliárd HUF, jeho implementácia sa však mierne oneskorila. Pretrváva nízka úroveň hospodárskej súťaže pri verejnom obstarávaní, hoci nový zákon nadobudol účinnosť už 1. januára 2012. Ústredným prvkom Maďarskeho programu je protikorupčný program. V protikorupčnom programe, ktorý sa zameriava na verejnú správu, sa však neriešia otázky nedostatočného presadzovania práva v tejto oblasti ani prísnejšie kontroly financovania strán, čo je kľúčová oblasť vzbudzujúca obavy. Aj keď vykonávanie niektorých kľúčových krokov už prebieha, mnoho ohlásených opatrení sa zatiaľ neuskutočnila. Nedostatočné monitorovanie vykonávaných opatrení zostáva takisto problematické. V súvislosti s vývojom v Maďarsku v rokoch 2012 a 2013 sa zvýšili obavy o nezávislosť súdnictva. V rámci prehľadu výsledkov inovácií v Únii sa Maďarsko uvádza ako nevýrazný inovátor. Investície podnikov do výskumu a vývoja sú stimulované hlavne zo strany podnikov v zahraničnom vlastníctve.
- (16) Maďarsku sa podarilo znížiť počet osôb, ktoré predčasne ukončujú školskú dochádzku. Pretože stále existujú zásadné regionálne rozdiely, ak sa nebudú pozorne uplatňovať nové prvky centralizovaného systému verejného vzdelávania, mohlo by to mať negatívny vplyv a zvýšiť sociálne nerovnosti a segregáciu. Aj keď počet študentov vyššieho vzdelávania v posledných rokoch výrazne stúpol, na dosiahnutie priemeru EÚ a národného cieľa stratégie Európa 2020 je potrebná ďalšia práca. Malo by sa zabezpečiť, že aby prebiehajúca reforma vyššieho vzdelávania zlepšila prístup pre znevýhodnených žiakov.
- (17) Vykonávanie opatrení zahrnutých v pláne Szella Kalmana, ktorý je zameraný na zlepšenie nákladovej efektívnosti a výsledkov verejnej dopravy, je náchylné na výrazné zdržania a nedostatočne komplexná dopravná stratégia brzdí finančnú udržateľnosť dopravného systému. Aj keď Maďarsko primerane zvýšilo prepojenia rozvodnej siete so susednými krajinami podľa odporúčania z roku 2012, nedostatočná nezávislosť regulačného orgánu v oblasti energetiky pri stanovovaní energetických taríf a vysoký podiel regulovaných cien energie medzi spotrebiteľmi v domácnostiach a malými a strednými podnikmi vyvolávajú stále obavy.
- (18) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Maďarska. Posúdila národný program reforiem a konvergenčný program a predložila hĺbkové preskúmanie. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Maďarsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkové hospodárske riadenie Únie tým, že sa do budúceho vnútroštátneho rozhodovania poskytnú vstupy

na úrovni EÚ. Jej odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní 1 až 7.

(19) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program a jej stanovisko<sup>(1)</sup> je premietnuté najmä do nižšie uvedeného odporúčania 1.

(20) V súvislosti s hĺbkovým preskúmaním Komisie a týmto posúdením Rada preskúmala národný program reforiem a konvergenčný program. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sa odzrkadľujú v nižšie uvedených odporúčaní 1, 2, 3, 4, 5 a 7,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Maďarsko prijalo v období rokov 2013 – 2014 opatrenia s cieľom:

1. Vykonať dôveryhodnú fiškálnu stratégiu, ktorá bude podporovať rast, a to špecifikovaním potrebných opatrení zameriavajúcich sa na úsporu výdavkov a na zachovanie zdravej fiškálnej pozície v súlade so strednodobým cieľom počas programového obdobia. Vychádzajúc z uvedených opatrení neustále znižovať pomer verejného dlhu k HDP, a to aj s cieľom zmierniť kumulované makroekonomické nerovnováhy. Zlepšiť strednodobý rozpočtový rámec zvýšením jeho záväznosti a úzkym prepojením s numerickými fiškálnymi pravidlami. Rozšíriť povinnú pôsobnosť a zvýšiť transparentnosť fiškálnej rady, a to jednak systematickým následným monitorovaním dodržiavania numerických fiškálnych pravidiel, ako aj prípravou pravidelných makrofiškálnych prognóz a posúdení vplyvu zásadných politických návrhov na rozpočet.

2. Pomôcť pri obnove bežných úverových podmienok pre hospodárstvo najmä zlepšením schopnosti kumulácie kapitálu vo finančnom sektore, okrem iného znížením nadmernej záťaže, ktorú v súčasnosti pociťuje. Zlepšiť kvalitu portfólia odstránením aktív so zníženou hodnotou z bankových súvah, dôkladne konzultovať nové politické iniciatívy so zainteresovanými stranami a zabezpečiť, aby sa novými politickými opatreniami nezvýšil morálny hazard medzi dlžníkmi. Zlepšiť finančnú reguláciu a dohľad, najmä zvýšením účinných núdzových právomocí maďarského orgánu pre finančný dohľad a zriadením režimu s cieľom riešiť krízové situácie bánk.

3. Zaisťiť stabilný, vyrovnanější a predvídateľnejší systém zdaňovania podnikov. Zefektívniť zdaňovanie podnikov a minimalizovať narušenia pridelovania zdrojov vytvárané daňami špecifickými pre dané odvetvia a takisto posilniť rast a zamestnanosť. Pokračovať v zdaňovaní práce, ktoré by malo pozitívny vplyv na zamestnanosť, a to zmiernením daňovej záťaže v prípade osôb s nízkymi mzdami okrem iného vylepšením kritérií oprávnenosti pre zákon o ochrane práce a presunutím zdanenia na environmentálne dane. V plnej miere vykonať a zintenzívniť už ohlásené opatrenia s cieľom zlepšiť daňovú disciplínu a znížiť náklady na jej dodržiavanie.

4. Riešiť nezamestnanosť mladých, napríklad prostredníctvom systému záruk pre mladých<sup>(2)</sup>. Posilniť opatrenia týkajúce sa aktívnych politík trhu práce a zlepšiť systém profilovania klientov verejnej služby zamestnanosti. Znížiť dominantné postavenie režimu verejných prác v rámci opatrení týkajúcich sa zamestnania a posilniť jeho aktivačné prvky. Zintenzívniť programy odbornej prípravy na oživenie účasti na celoživotnom vzdelávaní. Pokračovať v rozširovaní zariadení starostlivosti o deti na podporu účasti žien na trhu práce. Zaisťiť, aby sa cieľ národnej stratégie pre sociálne začlenenie premietol do všetkých politických oblastí v záujme zníženia chudoby, najmä medzi deťmi a Rómami.

5. Vytvoriť podporné podnikateľské prostredie, najmä obnoviť príťažlivé prostredie pre zahraničných priamych investorov, a to zvýšením stability regulačného rámca a posilnením konkurencieschopnosti trhu. Zaisťiť úplné vykonanie opatrení na zníženie administratívnej záťaže, zlepšiť hospodársku súťaž v rámci verejného obstarávania a prijať ďalšie primerané opatrenia na riešenie korupcie. Ďalej posilniť súdnictvo. Odstrániť nedávno zavedené prekážky v sektore služieb vrátane maloobchodných služieb. Poskytnúť cieleň motivačné faktory na podporu inovačných podnikov.

6. Vykonať národnú stratégiu v oblasti predčasného ukončovania školskej dochádzky a zaisťiť, aby vzdelávací systém poskytol všetkým mladým ľuďom zručnosti, kompetencie a kvalifikácie, ktoré sú primerané pre trh práce. Zlepšiť prístup k začleňujúcemu hlavnému prúdu vzdelávania pre znevýhodnených mladých ľudí, najmä pre Rómov. Podporiť prechod medzi rôznymi fázami vzdelávania a smerom k trhu práce. Vykonať reformu vyššieho vzdelávania, ktorá poskytne väčšie možnosti terciárneho vzdelania, najmä znevýhodneným študentom.

<sup>(1)</sup> Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

<sup>(2)</sup> Zavedené odporúčaním Rady z 22. apríla 2013 (Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s.1.).

7. Postupne zrušiť regulované ceny za energiu a zároveň zaistiť účinnú ochranu ekonomicky zraniteľných spotrebiteľov. Prijat' ďalšie opatrenia na zaistenie nezávislosti národného regulačného orgánu. Zaistiť finančnú udržateľnosť podnikov vo vlastníctve štátu v sektore dopravy znížením prevádzkových nákladov a zvýšením príjmov.

V Bruseli 9. júla 2013

*Za Radu*  
*predseda*  
R. ŠADŽIUS

---